# Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om att skydda know-how och företagsinformation (företagshemligheter) som inte har röjts från att olagligen anskaffas, utnyttjas och röjas”

*COM(2013) 813 final – 2013/0402 (COD)*

(2014/C 226/09)

Den 9 december och den 13 december 2013 beslutade Europaparlamentet respektive rådet att i enlighet med artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

*”Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om att skydda know-how och företagsinformation (företagshemligheter) som inte har röjts från att olagligen anskaffas, utnyttjas och röjas”*

COM(2013) 813 final – 2013/0402 (COD).

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 11 mars 2014.

Vid sin 497:e plenarsession den 25–26 mars 2014 (sammanträdet den 25 mars) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 138 röster för, 2 röster emot och 3 nedlagda röster.

## 1. **Slutsatser och rekommendationer**

1.1 Begreppet ”företagshemligheter” omfattar all information (teknik, recept, marknadsföringsuppgifter osv.) som har ett ekonomiskt värde och som bör hållas konfidentiell. De utgör en del av företagens immateriella tillgångar.

1.2 Skyddet av dessa immateriella tillgångar är lika viktigt för företagen, inte minst de små och medelstora företagen, som för icke-kommersiella forskningsinstitutioner. Det är av största vikt också för Europeiska unionens konkurrenskraft, bl. a. för att främja innovation och framväxten av nya företagsmodeller och för att uppmuntra till forskningssamverkan och gränsöverskridande samarbete.

1.3 Begreppet ”företagshemlighet” har ingen enhetlig definition och inget harmoniserat rättsligt skydd i EU.

1.4 Kommittén stöder syftet med kommissionens förslag om att harmonisera det rättsliga skyddet av know-how och företagshemligheter eftersom de är viktiga faktorer för att främja innovationsförmågan och konkurrenskraften hos företag i allmänhet, och hos de små och medelstora företagen i synnerhet.

1.5 Kommittén noterar att skyddet av företagshemligheter från att olagligen anskaffas och utnyttjas enligt förslaget till direktiv ligger mycket nära det som föreskrivs i direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, t.ex. upphovsrätt, varumärken, formgivningar eller patent, bl.a. genom att medlemsstaterna uppmanas att se till att effektiva civilrättsliga medel ska finnas tillgängliga för den legitima innehavaren av företagshemligheten.

1.6 Kommittén välkomnar jämvikten i direktivförslaget, som syftar till att säkerställa ökad rättssäkerhet och öka värdet på de innovationer som företagen försöker skydda som företagshemligheter tack vare större lagstiftningskonvergens förenlig med internationell rätt, inte minst avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (Trips-avtalet).

1.7 Definitionen av begreppet företagshemlighet överensstämmer visserligen med Trips-avtalets bestämmelser, men tycks inte vara tillräckligt precist för att täcka alla de uppgiftstyper som skulle behöva skyddas som företagshemligheter.

1.8 Kommittén anser att kommissionen i ett skäl skulle ha kunnat ange att uppgifter med potentiellt kommersiellt värde också kan skyddas som företagshemligheter.

1.9 EESK uppmanar kommissionen att snarast möjligt vidta åtgärder i denna fråga.

## 2. **Inledning**

2.1 Det är av största vikt för företagens innovationsförmåga och konkurrenskraft att deras know-how och företagshemligheter (företagsinformation som inte har röjts) skyddas.

2.2 Begreppet ”företagshemlighet” omfattar all information (teknik, recept, marknadsföringsuppgifter osv.) som har ett ekonomiskt värde och som bör hållas konfidentiell.

2.3 Det rör sig inte om exklusiva immateriella rättigheter, även om företagshemligheterna ofta ligger till grund för sådana rättigheter. Know-how och företagshemligheter som är resultatet av att stora ekonomiska resurser och personalresurser investerats i forskning och utveckling ligger alltså ofta till grund för ett patent.

2.4 Inte ens begreppet företagshemlighet är enhetligt i EU. Den enda harmoniserade definitionen återfinns i Världshandelsorganisationens Trips-avtal. Den bygger på tre kumulativa villkor:

— **Informationen ska vara hemlig.** Med detta avses att företagshemligheten inte är allmänt känd eller lätt tillgänglig för de kretsar som intresserar sig för frågan.

— **Informationen har kommersiellt värde.** I praktiken är informationen värdefull genom att den är hemlig.

— Slutligen måste företagshemlighetens legitima innehavare ha vidtagit rimliga åtgärder för att bevara dess konfidentialitet.

2.5 Eftersom det saknas en enhetlig definition av begreppet ”företagshemlighet” i EU är det rättsliga skyddet fragmenterat i medlemsstaternas olika rättssystem.

2.6 Ett enhetligt europeiskt rättsligt skydd av företagshemligheter skulle dock vara fördelaktigt i en tid där industrispionaget och riskerna för dataintrång når oroväckande höjder, inte minst inom sektorer där forskning och utveckling och de ekonomiska investeringarna spelar en viktig roll (bilindustrin, telekommunikationer, läkemedel osv.).

2.7 Kommittén stödde för övrigt kommissionens insatser mot piratkopiering och har redovisat sin ståndpunkt i frågan ([1]).

## 3. **Kommissionens förslag**

3.1 Förslaget är ett resultat av ett samråd som ledde till att kommissionen kunde konstatera stora skillnader i lagstiftningen på nationell nivå, särskilt i fråga om definitionen av företagshemlighet och de rättsmedel som står till förfogande för innehavaren av företagshemligheter.

3.2 Förslaget utgår från två antaganden: Dels utgör skillnaderna i nationell lagstiftning ett hinder för gränsöverskridande forskningssamverkan, dels skadar de konkurrenskraften för de företag vilkas företagshemligheter skulle kunna stjälas i de medlemsstater där skyddet är sämst.

3.3 Syftet med förslaget är alltså att harmonisera skyddet av dessa immateriella tillgångar, som inte betraktas som immateriella rättigheter.

### 3.4 *Definitionen av företagshemlighet*

3.4.1 Kommissionen utgår från den definition av företagshemlighet som finns i Trips-avtalet, och föreslår att tre kumulativa villkor ska vara uppfyllda för att information ska betraktas som skyddsvärd företagshemlighet:

— Den är hemlig i den meningen att den inte är allmänt känd hos eller lätt tillgänglig för personer i de kretsar som normalt sett handskas med denna typ av information.

— Den har kommersiellt värde genom att den är hemlig.

— Innehavaren har vidtagit rimliga åtgärder för att hålla den hemlig.

### 3.5 *Begreppet angrepp på företagshemligheter*

3.5.1 Utöver obehörigt tillträde till det lagringsmedium som innehåller företagshemligheten, stöld, bestickning, bedrägeri och överträdelse av en överenskommelse om konfidentialitet, fastställs i artikel 3 att angrepp på företagshemlighet också inbegriper *”varje annat beteende som [...] anses strida mot god affärssed”*.

3.5.2 Det fastställs också att efterföljande utnyttjande eller röjande ska anses vara olagligt under samma omständigheter eller om en person vid tidpunkten för utnyttjandet eller röjandet inte kunde ha varit omedveten om att företagshemligheten erhållits olagligt.

([1]) EUT C 306, 16.12.2009, s. 7 och EUT C 18, 19.1.2011, s. 105.

3.6 *Lagligt anskaffande, utnyttjande och röjande*

3.6.1 I artikel 4 undantas en rad fall:

— Oberoende upptäckt eller skapande.

— Återskapande *(reverse engineering)*: En företagshemlighet är inte längre skyddad när den kan röjas genom undersökning av den produkt som innehåller den.

— Arbetstagarföreträdares utövande av sin rätt till information och samråd, inbegripet när arbetstagare lämnar information till sina företrädare.

— Yttrande- och informationsfrihet.

— Larm om missförhållanden, om ytterligare villkor är uppfyllda: Utnyttjandet eller röjandet av företagshemligheten var nödvändigt och låg i allmänintresset.

— Metoder som överensstämmer med god affärssed, fullföljande av en utomobligatorisk förpliktelse, skydd av ett legitimt intresse.

3.6.2 Innovationsförmågan bevaras eftersom det i artikel 4 uttryckligen klargörs att oberoende upptäckt och återskapande är legitima sätt att anskaffa information.

3.7 *Rättsmedel som står till förfogande för innehavaren av företagshemligheter*

3.7.1 Det är medlemsstaternas uppgift att tillhandahålla verkningsfulla civilrättsliga medel mot angrepp på företagshemligheter.

3.7.2 Mot bakgrund av de återkommande diskussionerna om missbruk av förfarandet för beslag av intrångsgörande varor (*saisie-contrefaçon*) uppmanas medlemsstaterna i direktivet att utfärda påföljder mot missbruk av rättsmedel i syfte att oskäligt försena eller begränsa den svarandes tillträde till marknaden eller på annat sätt hota eller trakassera svaranden.

3.7.3 Direktivförslagets artikel 8 utgår också från konkurrensrätten och innehåller en rad skyddsåtgärder för att undvika att företagshemligheter röjs i samband med rättsliga förfaranden: begränsning av tillgången, helt eller delvis, till alla dokument innehållande företagshemligheter, begränsning av tillträdet till domstolsförhandlingar, avlägsnande av de passager som innehåller företagshemligheter i den icke-konfidentiella versionen av det rättsliga avgörandet.

3.7.4 Som interimistisk åtgärd bör den skadelidande innehavaren av en företagshemlighet kunna utverka förbud mot röjande eller utnyttjande av företagshemligheten, förbud mot framställning, marknadsföring eller användning av intrångsgörande varor samt beslagtagande eller överlämnande av sådana varor.

3.7.5 Förslaget innehåller en mängd andra processrättsliga skyddsregler. T.ex. ska domstolen som komplement kunna kräva att svaranden ställer lämplig säkerhet avsedd att kompensera innehavaren.

## 4. **Allmänna kommentarer till förslaget till direktiv**

4.1 I direktivförslaget ges en definition av företagshemlighet som är tillräckligt vid för att kunna omfatta t.ex. recept, forskning eller studier som ännu inte omfattas av immateriell äganderätt.

4.2 Förslaget syftar till att stärka konkurrenskraften hos de europeiska företag och forskningsinstitutioner som är beroende av know-how och företagshemligheter som inte omfattas av skyddet av immateriella rättigheter, eftersom innehavaren inte kan få exklusiva rättigheter till denna information.

4.3 Traditionella industriella rättigheter som patent, varumärken och formgivningar omfattar inte stora delar av de kunskaper och den information som är nödvändig för företagens ekonomiska tillväxt.

4.4 Små och medelstora företag skyddar ofta viktig information i form av företagshemligheter eftersom de inte har tillräckliga specialiserade personalresurser eller ekonomisk kapacitet för att kunna registrera, förvalta och skydda sina immateriella rättigheter, och se till att de respekteras.

4.5 För att övervinna problemen innehåller företagens avtal med anställda eller underleverantörer ofta överenskommelser om konfidentialitet. Reglerna om skydd för företagshemligheter får inte leda till inskränkningar när det gäller yttrandefriheten och möjligheten att slå larm om missförhållanden eller inskränka möjligheten för arbetstagare att byta arbetsgivare och då dra nytta av den allmänna kunskap och de erfarenheter man förvärvat.

4.6 Förslaget fyller alltså ett syfte, inte minst för att dagens ekonomiska villkor i allt större utsträckning stimulerar till utläggning på underentreprenad, vilket innebär att tjänsteleverantörer kan få tillfällig tillgång till olika typer av känslig information.

4.7 Dessutom förenklar de allt bättre it- och kommunikationssystemen dataintrång, tillskansande och spridning av företagshemligheter, vilket ökar risken för att de används i tredjeländer för att framställa produkter som därefter konkurrerar på EU-marknaden med produkterna från det företag som drabbats av angreppet på företagshemligheten.

4.8 EESK vill fästa uppmärksamheten vid att de ständigt ökande kraven på rapportering, särskilt för börsnoterade företag, medför att företagshemligheter äventyras. Uppgifterna i dessa rapporter blir offentliga och tillgängliga för alla investerare, som kan visa sig vara eller bli konkurrenter.

4.9 Kommittén anser att man i förslaget till direktiv även bör beakta vad som sägs i artikel 4 om risken att företagshemligheter röjs i samband med fullgörandet av de rapporteringsskyldigheter som åligger medlemmarna av börsnoterade företags styrelser eller tillsynsorgan.

## 5. **Särskilda kommentarer till förslaget till direktiv**

5.1 Förslaget innehåller en mängd processrättsliga skyddsregler, bl.a. interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder samt korrigeringsåtgärder och ersättningsåtgärder som en följd av ett rättsligt avgörande som konstaterar intrång i företagshemligheter, t.ex. att intrångsgöraren ska förstöra uppgifterna, att de berörda varorna ska återkallas och förstöras, att skadeståndet ska fastställas med hänsyn tagen till immateriell skada som åsamkats och att det rättsliga avgörandet ska offentliggöras.

5.2 Det skadestånd som utdöms på begäran av den skadelidande parten bör motsvara den faktiska skadan, med beaktande av materiella och immateriella aspekter.

5.3 Domstolen får dock, i *”tillämpliga fall”*, fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp som beräknas på grundval av t. ex. royaltyer eller avgifter som skulle ha debiterats vid tillåten användning.

5.4 Kommittén betonar att de straffrättsliga termer som återfinns i direktivförslagets artikel 3 (*stöld, bestickning, bedrägeri*) syftar till att förtydliga begreppet ”olagligt anskaffande, utnyttjande och röjande av företagshemligheter”.

5.5 Kommissionens avsikt är att harmonisera de civilrättsliga medlen för att ge innovativa företag möjlighet att effektivt försvara sina företagshemligheter i hela EU. Detta märks tydligt i artikel 5, *”Allmän skyldighet”*, där det fastslås att medlemsstaterna ska sörja för de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som krävs för att garantera tillgången till rättslig prövning (kommittén understryker detta).

5.6 Dessutom tycks företagshemligheter i förslaget likställas med immateriella rättigheter, förutom att de inte är exklusiva. Faktum är att det skydd som införs ligger mycket nära de förfaranden som föreskrivs i direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, t.ex. upphovsrätt och närliggande rättigheter, varumärken, formgivningar eller patent. Det direktivet antogs i april 2004, och en översyn av det är nu under behandling. Vad gäller artikel 4 anser EESK att det är av stor vikt att en anställd utan risk för att göra sig skyldig till en överträdelse i detta avseende ska kunna rådfråga en facklig förtroendevald om ett avslöjande av ett missförhållande eller annan situation på en arbetsplats.

EESK anser att det i direktivet bör finnas ett skydd mot repressalier för anställda som utnyttjar möjligheterna i artikel 4.

5.7 Mot bakgrund av de återkommande diskussionerna om missbruk av förfarandet för beslag av intrångsgörande varor (saisie-contrefaçon) ([2]), som är ett icke-kontradiktoriskt förfarande, gläder sig kommittén åt att förslaget inte ansluter sig till direktiv 2004/48/EG, utan uttryckligen föreskriver i artikel 10.2 att medlemsstaternas rättsliga myndigheter ska utvärdera proportionaliteten i interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder.

5.8 Likställandet av företagshemligheter med immateriell egendom går så långt att begreppet ”god affärssed” införs i förslaget till direktiv. Detta begrepp återfinns redan i Trips-avtalet.

---

([2]) Cour de cassation, civilmål, Chambre commerciale, 12 februari 2013, 11-26.361 ”Société Vetrotech Saint-Gobain international”; 3: e kammaren i förstainstansdomstolen i civilmål i Paris, 15 november 2011 ”Sociétés JCB”, kommentarer av Laurent Labatte, Marks & Clerk France, patentombud.

5.9 EU-domstolen har haft tillfälle att tolka begreppet ”god affärssed” ([3]) i dess användning i direktiv 89/104/EEG om tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagar.

5.10 Trots de avsevärda framsteg som förslaget innebär kommer antagandet av direktivet inte att befria företagen från behovet att vidta alla tänkbara förebyggande åtgärder för att skydda sina företagshemligheter, såväl tekniska och organisatoriska som avtalsmässiga.

5.11 Att betrakta enbart det omedelbara kommersiella värdet som grund för fastställandet av företagshemligheter är inte tillräckligt omfattande. Vissa ekonomiska, industriella, tekniska eller vetenskapliga uppgifter har kanske inte något direkt kommersiellt värde, men kan ha ett potentiellt sådant, t.ex. när det rör sig om uppgifter från teknisk eller vetenskaplig forskning och utveckling.

5.12 EESK föreslår att förteckningen i artikel 4.1 ska kompletteras genom att man lägger till att det ska anses lagligt att anskaffa företagshemligheter om de erhålls på följande sätt:

e) Utövande av de rapporteringsskyldigheter som åligger medlemmar av börsnoterade företags styrelser eller tillsynsorgan.

5.13 På samma sätt föreslår EESK att förteckningen i artikel 4.2 ska kompletteras genom att man lägger till att medlemsstaterna ska se till att det inte föreligger någon rätt att ansöka om de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som föreskrivs i detta direktiv om det påstådda anskaffandet, utnyttjandet eller röjandet av företagshemligheten ägt rum i följande fall:

f) Företagshemligheten röjdes i samband med fullgörandet av de rapporteringsskyldigheter som åligger medlemmarna av börsnoterade företags styrelser eller tillsynsorgan.

Bryssel den 25 mars 2014

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande*
Henri MALOSSE

([3]) Se särskilt direktiv 89/104/EEG om tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagar och EG-domstolens rättspraxis i fråga om tolkningen av begreppet ”god affärssed”, EG-domstolen den 15 mars 2005, mål C-228/03: The Gillette Company och Gillette Group Finland Oy mot LA-Laboratories Ltd Oy.

*BILAGA*

**till yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén**

Följande punkt i facksektionens yttrande ändrades i enlighet med det ändringsförslag som antogs av plenarförsamlingen, men fick minst en fjärdedel av rösterna (artikel 54.4 i arbetsordningen):

**Punkt 4.5**

4.5 *För att övervinna problemen innehåller företagens avtal med anställda eller underleverantörer ofta överenskommelser om konfidentialitet.*

**Resultat av omröstningen:**

| | |
|---|---|
| För: | 80 |
| Emot: | 46 |
| Nedlagda röster: | 10 |